

Уставни суд Србије покренуо поступак за оцену уставности два члана Закона о Правосудној академији, који „фаворизују” полазнике ове државне институције у односе на остале кандидате

Да ли ће свршени полазници Правосудне академије имати предност у односу на судијске и тужилачке помоћнике приликом избора на правосудну функцију ускоро ће одлучити Уставни суд Србије (УСС). Највиша судска инстанца донела је крајем протекле недеље решење о покретању поступка за оцену уставности два члана Закона о Правосудној академији с обзиром на то да се као спорно поставило питање да ли почетна обука на академији може да буде пресудан услов за вредновање стручности и оспособљености.

Као спорно, из УСС-а наводе „прописивање да су Високи савет судства (ВСС) и Државно веће тужилаца (ДВТ) дужни да приликом предлагања кандидата за избор судије и прекршајног суда, односно заменика јавног тужиоца предложе кандидата који је завршио почетну обуку на академији”. Такође, у УСС-у питају и да ли се оспореним одредбама ограничава Уставом утврђена надлежност ВСС-а и ДВТ-а, који као самостални и независни државни органи утврђују предлог кандидата за први избор судија и заменика јавних тужилаца.

Драгана Бољевић, председница Друштва судија Србије, каже да је Правосудна академија, као институција за обуку судија и тужилаца добродошла, али да извесних проблема има и у њеном раду и у самом концепту обуке.

– Важно је да обука буде разнород-

Прва генерација свршених полазника Правосудне академије

на, и ван граница правног знања, и из етике, да би омогућила да судије разумеју друштво у којем раде и које обликују својим одлукама. Оваква обука је услов њихове независности и непристрасности. Међутим, супротно стандардима који прописују да орган надлежан за обуку судија буде независан од извршне и судске власти, у Управном одбору академије, од девет чланова, влада именује три – наводи Бољевићева.

Улазак у академију, сматра она, колико год се заснивао на пријемном испиту, није довољно јаван. Требао би другачије одредити статус полазника, отклонити недоречености код избора ментора, усаглашености њиховог рада са полазницима, оцењивања.

– Закон о академији није усаглашен са Законом о судијама који регулише избор судија. Прва две генерација академије, 2010. и 2011. године имале су по 20 полазника, а трећа у 2012. години, чак 37, иако се већ знало да ће се у правосуђе вратити судије и тужиоци који су противправно разрешени 2009. године. То је, међутим, прича о функционисању Високог савета судства и Државног већа тужилаца чији су изборни чланови из правосуђа остали исти, а чија је надлежност, у погледу обуке, велика. Савету се законом намеће да за судију на три године предложи свршеног полазника академије, и то једног за једно судијско место, а скупштини да таквог полазника и изабере. На овај начин се одузимају уставне ингеренције тих

Три иницијативе

Уставном суду Србије поднете су три иницијативе за оцену уставности појединих одредаби Закона о правосудној академији, од које прва још 2011. године. Последњу је 29. маја ове године поднело Удружење судијских и тужилачких помоћника Србије. Председник овог удружења Ненад Стефановић за „Политику” каже да је у правни систем Србије уведена Правосудна академија, а да притом нико није водио рачуна о неком прелазном периоду за људе који већ раде у судовима и тужилаштвима. Без обзира на то колико су дуго волонирали, радили и дошли до запослења на позицији помоћника, судије и тужиоци никада неће постати ако не прођу кроз Правосудну академију.

– Петочлана комисија Правосудне академије, практично, одређује ко ће бити полазник Академије, а по завршеној обуци се ти полазници предлажу Народној скупштини, по аутоматизму – наводи Стефановић.

Ненад Вујић, директор Правосудне академије, кога смо хтели да питамо о новој ситуацији, јуче није одговарао на позиве и поруке које смо му упутили.

органа, што је противно Уставу – објашњава председница струковног удружења судија.

Упитана како оцењује „спорни” члан 40. Закона о Правосудној академији (говори о предности свршених полазника почетне обуке академије над сарадницима) председница Друштва судија каже:

– Академија не мора да буде једини „улаз” у правосуђе. То стандарди не захтевају. Важно је да у правосуђе улазе заиста квалитетно обучени. Предлог Закона о судијама који је у скупштинској процедури од 18. јуна даје приоритет свршеним полазницима академије приликом избора, без обзира на то што постоји више од 1.700 судијских помоћника са положеним правосудним испитом који већ годинама раде очекујући да ће бити изабрани за судију или тужиоца. Многи од њих су заиста добри правници, чак одлични и спремни да буду судије.

Треба вредновати залагање оних који су уложили додатни напор за пријем у академију, одрекли се рада на неодређено време и прихватили да конкуришу на било које упражњено судијско место у Србији, чак и ван њиховог пребивалишта. Ипак, мора се решити

питање судијских помоћника који су у правосуђе ушли под једним условима, тако да се и њима омогући „такмичење” за избор за судију. Свршени полазници академије могли би да имају приоритет само онда када су њихови остали резултати једнаки резултатима судијских помоћника.

Такође, напомиње Бољевићева, мора се системски за будуће решити питање судијских помоћника без којих би рад судија практично стао.

У вези са чињеницом да је Правосудна академија пројекат Европске уније и да је то могући „разлог” предности свршених полазника приликом избора на правосудну функцију, председница удружења судија каже:

– ЕУ верује да ће правосуђе остварити нови кредибилитет путем младих кадрова, образованих у стручној институцији. Такав приступ је могућ, посебно када се стручна институција развије и када стварно добро функционише, али код нас је то још дуг пут. У међувремену, проблеме треба правовремено уочити и правилно решавати. Такав је, међу првима, укључивање у правосуђе најквалитетнијих, било да су свршени полазници академије или судијски помоћници.

Мирослава Дерикоњић